

אין עוד מלבדו

עוד יחיד ומיוחד

בינת שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

פר' כי תצא התשע"ז

גליון 86

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לעילוי נשמות

מו"ר אביר' דוד שלום ב"ר שלמה דב הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן יוסף הרה"ק רבי אברהם שמשון ב"ר יעקב יוסף

דן בן יעקב משבטי ייה הרה"ק רבי צדוק הכהן ב"ר יעקב הרה"ק רבי פיינחס ב"ר אברהם אבא הרה"ק רבי יצחק ב"ר שלום יוסף הרה"ק רבי שלום יוסף מריון הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר ישראל הרה"ק רבי זאב וואלף ב"ר אברהם הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר צבי הירש הרה"ק רבי משה אלקים בריעה ב"ר ישראל

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר צבי אלימלך הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר מרדכי הרה"ק רבי אברהם ישכר ב"ר שלמה הרה"ק רבי יהונתן משה ב"ר יהואל יעקב

הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אליהו ב"ר משה

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וְאָמְרוּ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ בְּנֵינוּ זֶה סוֹרֵר וּמְרֵה אֵינֵנוּ שִׁמְעֵ בְּקִלְנוּ זוֹלָל וְסָבָא" (כ"א, כ')

פיו יפעלו כך שלבסוף הילדים ישמעו דעה אחת שהינה מוסכמת גם על האב וגם על האם וע"כ יזכו ההורים לרוות נחת רוח יהודית מכל יוצאי חלציהם וזאת העצה אני מייעץ לזוגות עוד לפני החתונה שיחד עם כתיבת הכתובה יחשבו גם על רב מוסכם שהוא זה אשר יגשר ביניהם בשעת הצורך ובוודאי שבכל זוג נורמלי המצב הבריא הוא שיש חילוקי דעות אך החכמה היא איך מתגברים על האתגר ולא נקלעים ע"כ למצב שאח"כ קשה לצאת ממנו

בננו מלשון ביננו כלומר בין דעת אביו לדעת אמו ולכן הוא יוצא סורר ומורה וכן שלא שומע בקולנו שהוא אמור להיות קול אחד אלא הוא שומע שתי קולות אחד של האב האומר כך והשני של אמו שאומרת אחרת והם לא מדברים דיבור אחד במחשבה אחת בקול אחד ולכן מזה יוצא בן שהוא סורר ומורה על כן העצה הינה שההורים ידברו לילדים בקול אחד היינו בדעה אחת ואם יש חילוקי דעות בין בני הזוג על נושא מסוים יפנו לרב מוסכם על מנת שיפסוק באותה שאלה ועל

"מוֹצֵא שִׁפְתָיו תִּשְׁמֹר וְעֵשִׂית כַּאֲשֶׁר נִדְרָתָ לָהּ אֶלְקִיךָ נִדְבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ" (כ"ג, כ"ד)

לשמור על הנדבה שמירה מעולה ולא יגיד שממילא הוא פטור מלהביא חליפתה אם יקרה אונס והנדבה תאבד או תגנב אלא יש עליו להשתדל בכל יכולותיו וכוחותיו לשמור על נדבתו ולהביאה לבית המקדש ולהתייחס אל הנדבה כאילו היא נדר שגם אם ילך לאיבוד יש עליו להביא חליפתו ולכן שומר עליו האדם כבבת עינו כך יש עליו לשמור על נדבתו באותה הרצינות ולכן באה התורה ומסמיכה את עניין הנדר לנדבה שכמו שהאדם מתייחס לנדריו כך הוא צריך להתייחס לנדבותיו

נשאלת השאלה למה פעם אחת הכתוב מדבר על נדר ואח"כ משתמש במילה נדבה וניתן לענ"ד בס"ד לפרש כי ידוע ההבדל בין נדר לנדבה שכן נדבה אם אדם נדב דבר מסוים ואמר הרי זה להקדש אין הוא חייב באחריותו היינו שאם נאבדה הנדבה אין הוא חייב להביא אחרת תמורתה מה שאין כן בנדר שאומר הרי עלי הוא חייב להביא בכל מקרה את נדרו גם אם הדבר שאותו נדר אבד או נגנב טרם הגעתו לידי ההקדש ועל זה מזהירה התורה את האדם בעניין הנדבה שיש על האדם לשמור את מוצא פיו ואם נדב דבר מסוים יש עליו

משנת הצדיק הרה"ק רבינו יוסף חיים זצוק"ל זי"ע - הבן איש חי - י"ג אלול (שני)

רבינו יוסף חיים נולד בבגדד לאביו הרב אליהו בן הרב משה ולרבנית מול טוב זי"ע, בתחילה למד אצל דודו הרב דוד חי מאיר יוסף ניסים סלמאן מעתוק. לאחר מכן עבר ללמוד בבית מדרש לרבנים בית זלכה בראשות הרב עבדאללה סומך זי"ע. רבינו חיבר ספרים לרוב שבחלקם נרמזו בנייהו בן יהוידע בשם הספר וזאת בעקבות קשר רוחני מיוחד שהיה בין הרב יוסף חיים לבניהו בן יהוידע. הרב יוסף חיים מכונה גם הבן איש חי ע"ש ספר ההלכה שחיבר הנקרא באותו שם.

מספרים, כי כשהיה הבן איש חי זי"ע אבן שמונה, התמודד מול אחותו הקטנה על החזקת נר ההבדלה. כשאביהם, רבינו אליהו זי"ע א חש בכך, פנה אל בנו בכורו ואמר לו כי אם הוא רוצה להחזיק את הנר למען הנאתו הרי אחותו קודמת משום שהיא קטנה וקודמת לענייני הנאה, אך אם הוא מבין בעניין ההבדלה יותר מאחותו ועל כן רוצה בהחזקת הנר הרי הוא קודם לה אמר הילד, כי ההבדלה נעשית מתוך דעת דווקא, כפי שנזכר בנוסח ההבדלה "בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה" ואלו עניינים שבהבנה, ובהבנה בוודאי הוא עולה על אחותו הקטנה. רבינו אליהו לא הסתפק בזאת והבטיח לבנו שאם יענה על עוד שאלה קטנה אכן יוכה בהחזקת נר ההבדלה. רבינו אליהו ביקש לדעת ולהבין מדוע חכמינו ז"ל תיקנו את סדר ההבדלה דווקא בברכה ראשונה על היין, ברכה שנייה על הבשמים, ברכה שלישית על הנר ורק לבסוף את ברכת 'המבדיל', מדוע לא קבעו את ברכת 'המבדיל' שהיא העיקרית מיד אחרי ברכת היין אחרי רגע קט של מחשבה, ענה הילד לאביו שהוא עצמו לימד אותו שתפקיד היהודי הוא לשאוף תמיד לעלייה תמידית, ומכיון שכל מצוות ההבדלה נעשות באיברי הראש אנו צריכים לעשותם בסדר עולה ראשית ביין ששותים בפה, שנית בבשמים שמריחים באף, שלישית בנר שרואים בעיניים, ורק לבסוף את ברכת ההבדלה שהיא מתייחסת לדעת שנמצא במוח הגבוה מכולם. נדהם רבינו אליהו מתשובת בנו הקטן החכם, וזיכה אותו בזכות הגדולה של החזקת נר ההבדלה.

מספרים, כי בעת הדרשות בשבתות, היו יושבים למרגלות הבן איש חי זיע"א, ילדים רבים שהוריהם הביאו אותם עמם לבית הכנסת. הצפיפות פעמים היתה רבה, אך אף ילד לא ויתר על הזכות שנפלה בחלקו לשבת במרחק נגיעה מרבו הדגול של הוריו. ומספרים, כי על אף שהיו הילדים קטנים כל כך, ועל אף הצפיפות, אף אחד מהם לא פצה פיו במשך כל הדרשה, שהגיעה פעמים עד לארבע שעות.

עוד מספרים כי סדר יומו של הבן איש חי היה קבוע, ובמשך חמישים שנה לא השתנה כלל עד לפטירתו. ראשית היה מתעורר כל לילה בחצות, ומיד מיהר לטוהר את עצמו במקוה. אחר כך אמר ברכות השחר ומיד נפנה לקונן על חורבן בית המקדש. לאחר מכן זימר שבחים לבורא, עד הגיע זמן תפילת שחרית כמנהג הותיקין, אותה התפלל בבית הכנסת הקטנה. לאחר התפילה, בעודו עטוף בטלית ומעוטר בתפילין, נתן שיעור במשך כשעה וחצי למאות המתפללים בשולחן ערוך אורח חיים ויורה דעה. לאחר מכן המשיכו בעין יעקב ובחוק לישראל, וכשסיימו נטו כולם לביתם לסעודת פת שחרית. אחר כך היה יושב הבן איש חי כמה שעות להכין רשימותיו, תשובותיו לשאלות שהופנו אליו וכן לכתוב ספריו. אחר כך סעד את סעודת הצהריים ולאחריה היה נח זמן מועט. אחר כך החל לקבל קהל בשאלות ובפסקי הלכות, בוררויות, שלום בית ועצות בעניינים שונים. לאחר מכן התפלל תפילת מנחה ולאחריה נתן שיעור במשך קרוב לשעה בענייני פרשת השבוע. אחר כך התפללו ערבית, ולאחריה קיים את סעודת הערב שבסיומה היה יושב להמשך כתיבת ספריו. משם פנה לומר קריאת שמע על המיטה ולנום את שנתו. וכך חזר חלילה בכל יום. (מתוך קיצור שבחי הן איש חי)

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

ברוך מבנים – הרה"ק רבי ברוך ב"ר רפאל דוד ירושלמי זצוק"ל זי"ע

"שֶׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהָאֲרֶכֶת יָמִים" (כ"ב, ז')

דוד אנכי הולך בדרך כל הארץ אימתי כשחזקת והיית לאיש ושמרת וכו' אזי אפילו במיתתי אהיה הולך ולא עומד וידוע משז"ל שכר מצות בהאי עלמא ליכא ושכר הכתוב הוא לעולם שכולו טוב וכו' ומעתה ז"ש יש מצות וכו' ברם כל זה הוא בעולם הזה אך מה מתן שכרה של מצוה זו דכתיב בה למען ייטב לך וכו' והיינו לעולם הבא ומה שכר יהיב ליה לעולם הבא מאחר דשם יהיה עומד ולא יוסיף עוד לז"א מצוה זו שכרה בנים שאם אין לך בנים והיינו כשרים וצדיקים אני נותן לך בנים צדיקים ואפילו אחר מיתתך תקרי חי למען יטב לך גם בעולם שכולו טוב והארכת ימים בעולם שכולו ארוך

איתא במדרש (רבה) יש מצות שמתן שכרה עושר ויש מצות שמתן שכרה כבוד ויש וכו' ומה מתן שכרה של מצוה זו בנים שאם אין לך בנים אני נותן לך בנים שנאמר וכו' וזה מ"ש ואת הבנים תקח לך ע"כ הנה המדרש הזה אומר דרשוני דק' אומר ומה שכרו וכו' דהרי כרוזא קרי בחיל למען ייטב לך וכו' ואפ"ש במ"ש חכמי אשכז ע"פ ונתתי לך מהלכים בין העומדים וכו' והיינו דהצדיקים בחייהם נקראים הם מהלכים דהולך ועושה מצות ומעט"ו משא"כ המלאכים נקראים עומדים וכן במיתתו נקרא עומד דמשמת נעשה חפשי מן המצות ואינו מוסיף עוד. ברם אם הניח בנים כשרים מסגלים מצות ברא מזכא אבא ואזי ע"י מצות הבן תמיד יקרא האב הולך דזוכה ועולה במעלות תמיד ולז"א

סגולה לפרנסה – אמונה ובטחון

"פִּי תִקְצַר קְצִירָךְ בְּשֹׂדֶךְ וְשִׁכְחָת עֵמֶר בְּשֹׂדֶךְ לֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ לִגְר לִיתוּם וְלֹא לְמַנְה יִהְיֶה לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ – פִּי תִחַבֵּט זִיתְךָ לֹא תִפָּאֵר אַחֲרֶיךָ לִגְר לִיתוּם וְלֹא לְמַנְה יִהְיֶה" – פִּי תִבְצַר פְּרִמְךָ לֹא תִעוֹלַל אַחֲרֶיךָ לִגְר לִיתוּם וְלֹא לְמַנְה יִהְיֶה" (כ"ד, י"ט – כ"א)

מסיימת התורה "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים על כן אנכי מצוך לעשות את הדבר הזה" היינו שדברים אלו רק יגרמו לך להיות עבד לגשמיות ולתאוות המצרים דרכיו של האדם ובמקום זה יש עליך להיות עבד לבורא עולם שהוא זן ומפרנס לכל בריה ובריה וכן כותב בעל הכלי יקר זי"ע על אתר "רו"ל דרשו (חולין קלא) אחריו זו שכחה. וכפי הרמז הוא מזהירו על גזל עניים שלא יעזוב חילו ליורשיו אחריו כדרך שפרשתי אצל לוט שהיה מצטער על ממונו ואמר לו המלאך אל תביט אחריו כמבואר במקומו (בראשית יט יז) כך אמר לא תבקש לפאר מה שיהיה אחריו כי מי יגיד לאדם מה שיהיה אחריו וכן לא תבקש לעזוב העוללות למי שיהיה אחריו אלא לגר ליתום יהיה ואז תראה עולמך בחיך. ואל תדאג לומר אם לא אשאיר אחרי מאומה לזרעי מהיכן יתפרנסו, על זה אמר וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים חסר מכל וכל כי מה שקנה עבד קנה רבו ואע"פ כן זכית עכשיו לשדות וכרמים ברצון האל ית', הוא ישלח גם מלאכו לפני זרעך אחריו ויתן להם די מחסורם ועל כן טוב לך לעשות לצרכך לביתך הנצחי כי אדם קרוב אצל עצמו יותר מלבניו אחריו על כן לא יבקש וידרוש במה שיהיה אחריו, כדרך שעושי רוב עשירי דורינו עושים עושר ולא במשפט והם אבירי לבב הרחוקים מצדקה, וטוענים שהם עושים כן בעבור בנייהם והמה מאומה לא ישאו בעמלם לעולם הנצחי אוי לאותה כלימה ובושה" עכ"ל

מקרא זה אומר דרשי ראשית מדוע רק על שכחת העומר בשדה נכתב למען יברכך ה' ולא על שני מתנות העניים המזכרים בשני פס' ההמשך שנית מהו שינוי הלשון בתיאור מתנת העניים בכל אחד מהפס' שכן בפס' הראשון נכתב ושכחת לא תשוב לקחתו בפס' השני נכתב לא תפאר ואילו בפס' השלישי מובא לא תעולל וניתן לתרץ את הנ"ל ולומר כי התורה באה ללמדנו דרך חיים שכן האדם צריך לדאוג לפרנסתו בדרך הטבע ולא להסתמך על ניסים ולא על מתנות בשר ודם ולכן הפס' הראשון מדבר על קצירת התבואה הרומזת על הפרנסה הטבעית של האדם שכן האדם חייב את הלחם כדי להתקיים ובאה התורה ללמד שצריך האדם לעמול כדי פרנסתו אך אל לו לאדם לעשות פעולות מעל הטבע והמקובל כדי להשיג יותר מכדי פרנסתו הנצרכת הנרמז בעניין לא תשוב לקחתו היינו תסתפק במה שאתה באמת צריך ואל תסתכל אחורה לראות מה עוד יכולת להשיג ולא השגת כי אם היית צריך להרוויח את זה כבר היית מרוויח ועל כך אומרת התורה אם תעשה כן היינו שתעסוק בפרנסה כדי צרכך ואת שאר הזמן תפנה לעבודת ה' יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידיך אך אם תרצה לחיות חיי פאר בחינת תפאר אחריו או שתתחיל לדאוג לפרנסת ילדיך העוללים בחינת לא תעולל אלו הם כבר דברים שאל לך לעשות כמובא בגמרא סוטה (מ"ח, ע"ב) "רבי אליעזר הגדול אומר כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה" ועל זה